

**Dr. Babasaheb Ambedkar Marathwada University,
Aurangabad.**

Department of Pali & Buddhism

**SYLLABUS AND COURSES OF READING
M.A. (Pali And Buddhism) Part I & II
(Semester- I, II, III, IV)**

For

**Choice Based Credit & Grading System
(w.e.f. June 2016)**

Academic Year 2016-17

प्रवेश नियम

- विद्यार्थी प्रवेशाचे सद्याचे नियम सत्र पद्धतीचे आहेत. यापुढेही सत्रपद्धतीनुरूप राहिल.
- एम.ए., पालि अॅण्ड बुद्धीझमला प्रवेश घेतांना पदवी परीक्षेला पाली विषय असणाऱ्यास प्रथम प्राधान्य. ज्या विद्यार्थ्यांनी बी.ए. द्वितीय वर्षाला द्वितीय भाषा म्हणून पालि घेतली असेल, अॅडिशनल बी.ए. (पालि); सटीफिकेट कोर्स इन पालि, डिप्लोमा कोर्स इन पालि, किंवा बी.ए. तृतीय वर्षाला समाजशास्त्र, इतिहास, राज्यशास्त्र, मानसशास्त्र, तत्वज्ञान, पुरातत्व, हिन्दी, मराठी, संस्कृत विषय असणाऱ्यास एम.ए.पालि अॅण्ड बुद्धिझम ला प्रवेश मिळेल.

श्रेयांक व श्रेणी आधारित अभ्यासक्रम :

शैजजिज वर्ष 2016-2017 पासून पालि अॅण्ड बुद्धिझम विभागात श्रेयांक व श्रेणी आधारित अभ्यासक्रम लागू होणार असल्याचे 2016-2017 च्या मा.कुलगुरू, विभागप्रमुख व समन्वय यांच्या बैठकीत निश्चित झाले आहे.

- एम. ए. प्रथम वर्ष- शैजजिज वर्ष 2016-2017 पासून सुरू.
- एम.ए. द्वितीय वर्ष - शैजजिज वर्ष 2016-2017 पासून सुरू.

अ) श्रेय पद्धती (Credits Methods) :

15घड्याळी तासांच्या अध्ययन-अध्यापन किंवा स्वाध्यायाचे 1 श्रेयांक (Credit) असे 4 Credits एकूण 60 घड्याळी तास राहतील. सद्याच्या अभ्यासक्रमाच्या आधारे एम.ए. च्या एकूण 4 सत्राच्या अभ्यासक्रमाचे श्रेय $16 \times 4 = 64 + 4 \text{ other school} = 68 \text{ credits}$ ची M.A. Pali & Buddhism ची पदवी दिल्या जाईल. परंतु एम.फिल. च्या अभ्यासक्रमाचे श्रेय (Credits) $16 \times 2 = 32 + \text{लघुशोध प्रबंध } 8 \text{ असे एकूण } 40 \text{ credits}$ असेल.

ब) सर्विस कोर्स (Service Course) :

अभ्यासक्रमाच्या व्यतिरिक्त 4 श्रेयांकाचा सर्विस कोर्स पूर्ण करणे विद्यार्थ्यांस बंधनकारक राहिल. सदरील 4 श्रेयांकाचा सर्विस कोर्स इतर स्कुलमधून (Other Department) मधून पूर्ण करावा लागेल. सर्विस कोर्स पूर्ण केल्यावरच त्या विद्यार्थ्यांस पदव्युत्तर पदवी (M.A.) दिल्या जाईल. एम.फिल.च्या विद्यार्थ्यांसाठी मात्र सर्व्हिस कोर्सची आवश्यकता नाही.

Guidelines for updation the curriculum :

- (1) **Course :**
- i. Usually referred to, as ‘papers’ is a component of a programme.
  - ii. All courses need not carry the same weight.
  - iii. The course should define learning objectives and learning outcomes.
- (2) **A Course may be designed to comprise :**
i. Lecture	ii. Tutorials
iii. laboratory work	iv. Seminars
v. Assignments	vi. Project work/Dissertation
vii. Terms Papers	viii. Presentation
ix. Vocational Training	x. Field work
xi. Vocational Training	xii. Outreach Activities
xiii. Self-study etc. or a combination of some of these.	
- (3) **Type of Courses :**
- i. Core Course :
  - ii. Elective Course :
  - ii. Foundation Course :
- (3) **To give more weightage on research components :**
i. Research Methodology	Semester-I :02Credits
ii. Research Projects Review writing	Semester-II: 01Credits
iii. Project/Dessertation Part-I	Semester-III:12Credits
iv. Seminar/Project Dissetrtation Part-Ii	Semester-IV:13Credits
- (4) **Fairness in Assessment**
- i. In case of at least 50% of core course offered in different programmes across the disciplines, the assessment of the theoretical component towards the end of the semester should be undertaken by external examiners from outside the university conducting examination, who may be appointed by the competent authority. In Such course, the question papers will be set as well as assessed by external examiners.
  - ii. In case of the assessment of practical component of such core course, the team of examiners should be constituted on 50-50% basis. i.e. half of the examiners in the team should be invited from outside the university conducting examination.
  - iii. In case of the assessment of project reports / thesis/ dissertation etc. the work should be undertaken by internal as well as external examiners.
- (5) while designing the curricula it is essential to give the details of all Course Structure, Pattern of Examination, Pattern of Question Paper, Method of Evaluation and to give the latest reference, monograph, Website reference etc. These instructions should be followed strictly.
- (6) The Compulsory course of “Constitution of India” for 02 Credits should be applied to the students of Semester-I for all Post Graduate Courses run in University Departments and Sub-Centre at Osmanabad from the Academic Year 2015-2016 & onwards. The said curricula will be circulated separately.

NOTE FOR PAPER SETTERS :

Sr. No	Evaluation Type	Marks
1.	Assignments will be as follows A) Internal Assessment a. Tutorial -10 b. Seminar-10	20
2.	B) Question paper a. Objective question -20 b. Long answers question-60 (Each question will be of 12 marks/setter can set 8 or 9 question and suggest student to answer any 5) (Paper setter will set only 80 Marks question paper)	80
	Total	100

Syllabus
M.A.-IIInd Year - Pali & Buddhism
(w.e.f. June २०१२)
Semester -III

	Ref. No.	Subject titled	Credits	Work load/ week hours
Core Course OR	PAL ५०१	Milind Panho	४	५
	PAL ५०२	Vinaya Pitaka -Mahavagga	४	५
	PAL ५०३	Samyutta Nikaya	४	५
	PAL ५०४	Computer Science	४	५
Elective Course वैज ल्पिज (any one)	PAL ५२१	Elements of Buddhist Philosophy	४	५
	PAL ५२२	Buddhist Psychology	४	५
	PAL ५२३	Contribution to Buddhism	४	५
		Total	Credit १६	२० periods
Service Course For other School	PAL ५४१	Buddhist Iconography	४	५

M.A. IInd year- Pali & Buddhism
(w.e.f.) June २०१२
Semester - III
PAL ५०१/ Milind Panho

Marks - ८०
Credit - ०४
Duration : ३ hrs.

Course Out Line :

Unit - I	मिलिन्दा पन्हो (पालि)-लक्खण पन्हो-महावज्जो	३० Periods
Unit - II	मिलिंद पन्हो ग्रंथाची वैशिष्ट्ये, शैली, भाषा	५ Periods
Unit - III	लक्खण पन्होतील तत्वज्ञान- अनात्मवाद, पुर्नजन्म	५ Periods
Unit - IV	मिलिंद पन्हो ग्रंथाचे ऐतिहासिक, साहित्यिक, राजनैतिक, सामाजिक, आर्थिक, धार्मिक, तात्वीक विचार	१० Periods
Unit - V	मिलिन्द पन्हो ग्रंथामध्ये वर्णित प्रमुख स्थळ	१० Periods
Total		६०

Reference Books :

- मिलिन्दा पन्हो (पालि)-संपा. स्वामी द्वारिज दासशास्त्री, प्रजाशज - बौद्ध भारती, पोस्ट बॉक्स ४९, वाराणसी-१
- मिलिंद पन्हो (पालि)- डॉ.विमलकिर्ती
- मिलिंद पन्हो- एक अध्ययन - रेणु शुक्ला, प्रजाशज - अनामिका पब्लिशर्स एण्ड डिस्ट्रीब्युटर्स, ४६९७/३, २१-ए अंसारी रोड दरियागंज, नई दिल्ली-११०००२.
- मिलिंद प्रश्न (मराठी) - म.फ.गांजरे
- मिलिंद प्रश्न- अनु.सदानंद महास्थवीर

PAL ५०२/ Vinaya Pitaka- Manavagga

Marks - ८०
Credit - ०४
Duration : ३ hrs.

Course Out Line :

Unit - I	विनयपिटक पालि (महावग्ग) - चीवरक्खन्धको	५० Periods
Unit - II	विनयपिटक, महावग्ग - ग्रंथपरिचय महत्त्व	१० Periods
Total		६० Periods

Text Books :

- विनय पिटको (पालि)- महावज्जो-प्रधान संशोधको भिक्खू जगदीश कस्सपो, प्रकाशक- बिहार राजकियेन पालि पकासन, मण्डेल पकासिता, नवनाल-दा, महाविहार, नाल-दा बिहार.

Reference Books :

- विनयपिटक (हिन्दी) - राहुल सांकृत्यायन
- विनयपिटक (मराठी) - भन्ते तिस्सवंस, प्रकाशक- सुगत प्रकाशन, ७८० वैशालीनगर, नागपूर ४४००१७

OR

PAL ५०३ / Samyutta Nikaya

Marks - ८०
Credit - ०४
Duration : ३ hrs.

Course Out Line :

Unit-I	संयुक्तनिकाय - भिक्खुसंयुक्त, कोलियसुत्त, उपतिस्स सुत्त, घटसुत्त, नवसुत्त, सुजातसुत्त	३० Periods
Unit -II	लकुण्डकसुत्त, भद्यियसुत्त, विसाखसुत्त, ननुसुत्त, तिस्ससुत्त, थेरनामक सुत्त	३० Periods
Total		६० Periods

Reference Books :

- संयुक्तनिकाय पालि-संपा. भिक्खू जगदीश काश्यप, प्रकाशक- नवनाल-दा महाविहार नाल-दा (बिहार)
- संयुक्तनिकाय (मराठी) भाग-२, एस.एस.मोर./ प्रा.डॉ.भाऊ कुन्हाडे, प्रकाशक-आनन्द प्रकाशन, जयसिंगपुरा, औरंगाबाद.

३. संयुक्त-निर्णय (हिंदी) - भन्ते धर्मरक्षित/ भिक्षुकाश्रयप

PAL ५०४/ Computer Science

Marks - ८०

Credit - ०४

Duration : ३ hrs.

Course Out Line :

Unit-I	What is computer?, Window ९५	१५ Periods
Unit -II	Microsoft Officer: Paint, wordpad, MS- Word, Access, Excel, Power Point.	१५ Periods
Unit-III	Internet : Open website, Search process	१५ Periods
Unit-IV	Desktop : Icon's, Copy, pest in drive files, made the folder, file, directory	१५ Periods
	Total	६० Periods

Reference Books :

१. Notes for Computer Course- Phadke /Moghe, Vol. IV,

२. MS-Office- Suyash Computer, Pune.

Elective Course (वैज लिये) (Any One)
PAL ५२१ / Elements of Buddhist Philosophy

Marks - ८०

Credit - ०४

Duration : ३ hrs.

Course Out Line : Elements of Buddhist Philosophy based in Pali

Unit - I	Chattari Ariya Sachhnani, Ariyo Attangico maggo, paticcha Samuppado	१० Period
Unit - II	Sil, Samadhi, Pradnya	१० Period
Unit - III	Tilakkhan : Anytya, Anatma, Dukkha, Four Bhumi	१० Period
Unit - IV	Concept : Trisarana	१० Period
Unit - V	Panchsila, Dasasila, Trikaya (Rupakay, Dhamma kay, Sambhogkay.	१० Period
Unit- VI	Brahma Vihara, Parmita.	१० Period
	Total	६० Period

Reference Books :

१. बौद्ध दर्शन - आचार्य बलदेव उपाध्याय

२. बौद्ध धर्म दर्शन- आचार्य नरेन्द्र देव, प्रकाशक- मोतीलाल बनारसीदास अशोक राजपथ, पटना.

३. भगवान बुद्धाचा मध्यममार्ग - मा.शं.मोरे, प्रज शज - राहुल अपार्टमेंट प्लॉट नं.२८, सहकार नगर नं.२, पुणे-९

४. बौद्ध दर्शन- राहुल सांकृत्यायन

५. बौद्ध दर्शन तथा भारतीय दर्शन -डॉ.भरतसिंह उपाध्याय

PAL ५२२ / Buddhist Psychology

Marks - ८०

Credit - ०४

Duration : ३ hrs.

Course Out Line :

Unit - I	अभिधम्मात प्रगत होणारे मानसशास्त्रीय दर्शन १. अभिधम्माची संकल्पना २. मन आणि शरीराचे संबंध ३. अभिधम्मात प्रगत होणारे मानसशास्त्रीय दर्शन ४. बुद्धाचा मन विषयक दृष्टीकोन ५. मध्यम मार्गाने प्रवास करणारा मनुष्य बंधनातून मुक्त होतो.	२० Period
Unit - II	चित्ताचे स्वरूप आणि प्रकार	१० Period
Unit - III	चेतसिकाचे स्वरूप आणि प्रकार	१० Period
Unit - IV	जर्मचे प्रकार (अकुशल कर्म, कामावचा कुशलकर्म, रुपावचर कुशलकर्म, अरुपावचर कर्म)	८ Period
Unit - V	सम्यक साधना, आत्मनिरीक्षण, अधिष्ठान, आर्यमौन	१२ Period
	Total	६० Period

Reference Books :

१. बौद्ध मनोविज्ञान- डॉ.भागचंद्र जैन भास्कर, प्रकाशक- सन्मति विद्यापीठ, न्यु एक्सटेंशन, एरिया सदर नाजपूर.

२. जागे अंतर्कोष-आचार्य सत्यनारायण गोयंका, प्रकाशक- विपश्यना विशोधन विन्यास धम्मगिरी, इगतपुरी

३. बुद्ध मानसदर्शन -डॉ.मनिष आनंद, धम्मदूत प्रकाशन, औरंगाबाद.

४. The Munuals of Buddhism - by Mahathero ladi Sayadav

५. Philosophy and Psychology in the Abhidhamma by Harbert V. Guenther, Publication Motilal Banarashidas, Chowk, Varanashi

PAL ५२३/ Contribution to Buddhism

Marks - ८०

Credit - ०४

Duration : ३ hrs.

Course Out Line :

Unit - I	Some Eminent Buddhist Scholars : १. Prof. R.W. Rhys Devids, २. Max Wallesser, ३. Sherbatski, ४. Max Muller, ५. Chandramani mahathero, ६. Narendra deo, ७. Bhikku Dharmma Raksita	१५ Period
Unit - II	Buddhist Societies : १. The Mahabodhi society in India (Culcutta) २. Bhartiya Boudh maha Sabha (Mumbai) ३. Pali Text Society (London) ४. Trailokya Bouddha Mahasangha Sahayakgana. ५. People Education Society's Buddhist Centre Aurangabad.	१५ Period
Unit - III	Revival of Buddhism : १. Dr. B.R. Ambedkar २. Rahul Sankrityayan ३. Dhammanand Koushambi	१५ Period
Unit - IV	Buddhist Research Institute : १. Vipassana Research Institutes (Igatpuri) २. Central Institute of Higher Tibetan Studies- (Sarnath) ३. Nav Nalanda Mahavihar (Nalanda) ४. Centre for Mahayana Buddhist Studies (Nagarjun University)	१५ Period
Total		६० Periods

Reference Books :

१. २५०० year of Buddhism - P.V. Bapat
२. The Pioneers of Buddhist Revival In India-D.C. Ahir, Published by- Shri Satguru Publications, Indian Books Centre No.१५, Shaktinagar, Delhi-११०००७.
३. बौद्ध-याय- रामकुमारा राय, चौखम्बा प्रकाशन, वाराणसी-१

**Service Course for Other School
PAL ५४१ / Buddhist Iconography**

Marks - ८०

Credit - ०४

Duration : ३ hrs.

Course Out Line : Origine and Development of lord Buddha

Unit - I	बुद्ध मूर्तीची उत्पत्ती आणि विकास- विविध मुद्रेतील बुद्धमूर्ती
Unit - II	Buddhist art school : जांधार, मथुरा, सारनाथ, नालन्दा
Unit - III	पाच ध्यानी बुद्ध, बोधिसत्त्वाचे विविधप्रकार (पद्मपाणी, वज्रपाणी, मंजुश्री, मेत्रेय, स्थिरचक्र)
Unit - IV	Ladies figure in Ellora Ajanta Caves: तारा, जांगुली, हरिती, भृकुटी, वसुंधरा चुंडा
Unit - V	Gents figure in Ellora, Aurangabad Ajanta & Pitalkhora: जम्बाल, गंधर्व, यज, नाज, विद्याधर,

Reference Books :

१. प्राचीन भारतीय मूर्तिविज्ञान - डॉ.वासुदेव उपाध्याय, प्रकाशक- चौखम्बा विद्याभवन, चौक वाराणसी.
२. जला के प्राणबुद्ध (हिन्दी) जगदीश चंद्र
३. प्राचीन भारतीय कला (मराठी) म.श्री.माटे. कॉन्टिनेन्टल प्रकाशन, विजयानगर, पुणे-३०.
४. The Iconography of the Buddhist Sculpture Caves of Ellora -Rameesh Shankar Gupte

Syllabus

M.A.-IInd Year - Pali & Buddhism

(w.e.f. June 2022)

Semester - IV

	Ref. No.	Subject Titled	Credits	Work load/ Week hours
Core Course Or	PAL 404	Vinay Pitaka- Chulla Vagga	4	4
	PAL 405	Abhidhamma Pitaka	4	4
	PAL 406	Anguttara Nikaya	4	4
	PAL 407	Saddhamma Sanghho	4	4
Elective Course (Any one)	PAL 424	Buddhist Education system	4	4
	PAL 425	Buddhist culture	4	4
	PAL 426	Spread of Buddhism in India	4	4
		Total	Credit 16	20 periods
Service course for other School	PAL 442	A History of Pali Literature	4	4
		Total	Credits 4	4 Periods

Syllabus
M.A. IInd year- Pali & Buddhism
(w.e.f.) June २०१२
Semester - IV
PAL ५०५/ Vinay Pitaka Chullavagga

Credit - ०३
Marks : ८०
Duration : ३ hrs

Course Out Line :

Unit - I	विनयमपिटक - चुल्लवग्गो (पालि)- ११	५० Periods
Unit - II	पञ्चसतिकखन्धकं विनयमपिटकाचे महत्त्व, चुल्लवग्गाचे महत्त्व	१० Periods
	Total	६० Periods

Reference Books :

1. Vinaypitaka- Chullavagga-editor Bhikkha, J. Kashyap, Published by-Pali Publication Board, Bihar Government (Bihar)
2. विनयपिटक हिन्दी- राहुल सांकृत्यायन, प्रजराज - कार्पोरेट बॉडी ऑफ द बुद्धा एज्युकेशनल फाऊंडेशन, ११-फ, ५५ हांग चौक, साऊथ रोड सेक्शन १ तैयपी तैवान

PAL ५०६/ Abhidhamma Pitaka

Marks - ८०
Credit - ०४
Duration : ३ hrs.

Course Out Line : धम्मसङ्गणि (पालि) चित्तुत्पादकाण्ड

Unit - I	जु शलधम्म	२० Periods
Unit - II	अकुशलधम्म	२० Periods
Unit - III	अव्याकता धम्मा	२० Periods
	Total	६० Periods

Reference Books :

1. अभिधम्मपिटके - धम्मसंगणि पालि : संपा. जगदीश जशयप
2. अभिधम्मपिटक (मराठी)-अनु. भदन्त तिस्सवंस, प्रकाशक- सुगत प्रकाशन, ७८०, वैशालीनगर, नागपूर-४४००१७

PAL ५०७/ Anguttar Nikaya

Marks - ८०
Credit - ०३
Duration : ३ hrs.

Course Out Line : अंगुत्तरनिकायो पालि**छक्क निपातो : धम्मिक सुत्त****Reference Books :**

1. अंगुत्तर निकायो- भन्ते जगदीश काश्यप, प्रकाशक- नवनाल-दा महाविहार नाल-दा
2. अंगुत्तरनिकाय (मराठी) भाग-४ अनु.मा.शं.मोरे, प्रकाशक-४ राहुल अपार्टमेंट प्लॅट नं.२८, सहकारनगर, नं.२, पुणे-४११००९.
3. अंगुत्तर निकाय (हिन्दी) अनु.भदन्त आनन्द कौसल्यायन

OR

PAL ५०८/ सद्धम्म सङ्ग्रहो

Marks - ८०

Credit - ०३

Duration : ३ hrs.

Course Out Line : सद्धम्मसङ्गहो पालि

Unit - I	पठमसंगीति वण्णना
Unit - II	दुतिय संगीति वण्णना
Unit - III	ततिय संगीति वण्णना
Unit - IV	चेतिय पब्बतविहार पटिगहण वण्णना

Reference Books :

१. सद्धम्मसङ्गहो -सिद्धार्थ, प्रज शज - मोतीलाल बनारसीदास चौक, वाराणसी.

Elective Course (Any One)**PAL ५२४/ Buddhist Education System**

Marks - ८०

Credit - ०४

Duration : ३ hrs.

Course Out Line :

Unit ३ I	शिक्षणार्थी मूलभूत गुण, शिक्षणाचा उद्देश,	१० Periods
Unit - II	शिक्षकाचे आदर्शजीवन, भिक्षुसंघाची स्थापना	१० Periods
Unit - III	भ.बुद्ध एक आदर्श शिक्षक,	१० Periods
Unit- IV	शिजज जेंद्र- जेतवन, घोषितान, अशोकान, वेळूवन, जीवन आम्रवन, आम्रपाली आम्रवन, नालन्दा, विक्रमशिला, तक्षशिला, वल्लभि	२० Periods
Unit - V	शिक्षणाचा कालावधी , परीक्षा, पदवी,	१० Periods
Total		६० Periods

Reference Books :

१. बौद्धकालिन शिक्षा पद्धती : डॉ. अनिलकुमार सिंह, प्रकाशक- कला प्रकाशन, बी ३३/३३, ए.१ न्यु साकेत कॉलोनी, बी.एच.यू. वाराणसी
२. भारतीय संस्कृतीला बौद्ध धर्माचे योगदान : डॉ. भागचन्द्र भास्कर, प्रकाशक: कुलसचिव, राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठ, नागपूर
३. बौद्ध साहित्य में समाज-शशिकान्त सिंह, प्रकाशक- कला प्रकाशन बी ३३/३३ ए-१ न्यु साकेत कॉलोनी, बी.एच.यू. वाराणसी.

PAL ५२५/ Buddhist Culture

Marks - ८०

Credit - ०४

Duration : ३ hrs.

Course Out Line :

Unit - I	Buddhist Art Stage of Art, School of Art- Gandhar, Mathura, Sarnath and Nalanda	१५ Periods
Unit - II	Painting : Origin of painting, Shaily of Painting, Technic of Ajanta wall poster, Impression of Buddhist Art on foreign Culture	१० Periods
Unit - III	Sculpture (Shilpakala) : Concept of Sculpture History of Sculpture in Middle period i.e. Sanchi Sarnath, Dhooli, Pitalkhora	२० Periods
Unit- IV	Architecture : १. Chaity : Origin and development Information of Ajanta, Ellora, Aurangabad, Pitalkhora Caves २. Vihara- Education System in the Ancient vihara, concept of the one village one vihara, Need of vihara in present periods, Financial Management of vihara, ३. Stupa Importance of Stupa origion and development of stupa, stupa of Sanchi, Bhar hut, Amravati, Nagarjun Konda,	१५ Periods
Total		६० Periods

Reference Books :

१. Kala-ke-pran Buddha- Jagdish Chandra, Publisher - Madhya Pradesh Sahitya Parishad Nagpur.

२. Prachin - Bhartiya Kala (Marathi)- Madhulkar Shripad Mate, Publisher - Continental Prakashan, Vijaynagar Colony, Poona-३०
३. भारतीय संस्कृतीला बौद्ध धर्माने योगदान - डॉ. भागचन्द्र भास्कर, प्रकाशक - जे. लसचिव, राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठ, नागपूर.

PAL ५२६/ Spread of Buddhism in India (Selected States)

Marks - ८०

Credit - ०४

Duration : ३ hrs.

Course Out Line :

जश्मिर, बुंदेलखंड, गुजरात, हरियाणा, सिक्किम, मध्यप्रदेश

Unit - I	जश्मिर - ऐतिहासिक पार्श्वभूमी, काश्मीरमधील बौद्ध धर्माची स्थिती, बुद्धविहार, स्तूप, चैत्य, मूर्तीशिल्प, बौद्ध वाङ्मय, बौद्ध भिक्षु	१० Periods
Unit - II	बुंदेलखंड - ऐतिहासिक पार्श्वभूमी, बौद्धधर्माची स्थिती, बौद्ध केंद्र, बुद्धविहार आणि भिक्षु	१० Periods
Unit - III	हरियाणा - ऐतिहासिक पार्श्वभूमी, बौद्धधर्माची स्थिती, बौद्ध केंद्र, बुद्धविहार आणि मूर्तीशिल्प, स्तूप, विहार	१० Periods
Unit - IV	गुजरात - ऐतिहासिक पार्श्वभूमी, बौद्ध धर्माची स्थिती, बुद्धविहार, स्तूप, चैत्य, मूर्तीशिल्प, लेणी.	१० Periods
Unit - V	मध्यप्रदेश - ऐतिहासिक पार्श्वभूमी, बौद्ध धर्माची स्थिती, बौद्ध स्तूप- सांची, सतधारा, सोनाली, जत्रा.	१० Periods
Unit - VI	सिक्किम - ऐतिहासिक पार्श्वभूमी, बौद्ध धर्माची स्थिती, बुद्धविहार, स्तूप, चैत्य, मूर्तीशिल्प	१० Periods
	Total	६० Periods

Reference Books :

- बुद्धभूमी हरियाणा- डॉ. लालसिंह, सम्यक प्रकाशन- ३२/३ क्लब रोड पश्चिमपुरी, नई दिल्ली-६३
- बुंदेलखंड मे बौद्ध धर्म - डॉ. आनेलाल, सम्यक प्रकाशन-३२/३ क्लब रोड पश्चिमपुरी, नई दिल्ली -६३
- जश्मिरातील बुद्ध धर्माचा इतिहास-विजय गायकवाड, प्रकाशन - विजय गायकवाड, नागसेन कॉलनी, प्लॉट नं.१७५, शांती नगर उल्हासमोर-३
- गुजरात मधील बौद्ध धर्माचा इतिहास- मा.शां. मोरे, प्रकाशन - कौशल्य प्रकाशन, हडको, औरंगाबाद
- सिक्किम संस्कृति और जनजीवन - जे. पालसिंह, प्रकाशन- विभाग, सूचना और प्रसारण मंत्रालय, भारत सरकार, पटियाला हाऊस नई दिल्ली- ११०००१.

**Service Course for Other School
PAL ५४२ / A History of Pali Literature**

Marks - ८०

Credit - ०४

Duration : ३ hrs.

Course Out Line :

Unit - I	पालि भाषेचा उगम व स्थान, पालि भाषेचा विकास	५ Periods
Unit - II	तीन धम्म संगितीचा इतिहास	५ Periods
Unit - III	पालि त्रिपिटक साहित्य व त्याचे सामाजिक, ऐतिहासिक, तात्विक, सांस्कृतिक महत्त्व १. सुत्तपिटक- दीर्घनिकाय, मज्झिमनिकाय, संयुक्तनिकाय, अंगुत्तरनिकाय, खुद्दक निकाय २. विनयपिटक-महावग्ग, चुल्लवग्ग, पाराजिक पचितीय परिवार ३. अभिधम्म पिटक- धम्मसंजजी विभंग धातुकथा कथावस्तु पुग्गल्यज्जती यमक पञ्चन	२५ Periods
Unit - IV	अट्टकथाकार - बुद्धदत्त, बुद्धघोष, धम्मपाल यांचे जीवनचरित्र	२० Periods
Unit - V	पालि वंसासाहित्य-दीपवंश महावंश	५ Periods
	Total	६० Periods

Reference Books :

१. A History of Pali literature -Wilhelm Geigar, Publisher-Kegan Paul Trench Trubner Co.Ltd. ३८ Great Russell Street, London WC१
२. पालि साहित्य का इतिहास - डॉ.भरतसिंह उपाध्याय
३. पालि साहित्याचा इतिहास- डॉ.जी.व्ही तगारे

Foundation Course**Syllabus****M.A. Ist Year IInd Semester (Pali & Buddhism)****Course No. 411****Title : Digha Nikaya****Credits : 04****Maximum marks : 100**

a) Semester examination : 80

b) Sessional assessment : 20

Duration of Examination : 3.00 hrs.

Syllabus for the examination to be held in December 2016 & December 2017

OBJECTIVES :

Introduction of some of the important Sutta Texts and basic Buddhist concepts therein.

DETAILED SYLLABUS

Unit-No	Name of the paper - Digha Nikaya (Theory Component + Research Component) 75% + 25% = 100%
Unit-I	Dighanikaya Pali – Ambatthasutta
Unit-II	Dighanikaya Pali – Kutadantasutta

Books Recommended :

१. Dighanikaya Pali - Ed. Bhikshu J. Kashyap, Nalanda Edition
२. दीघनिकाय (पालि) - संपा- भिक्खू जगदीश काश्यप प्रकाशक- नव-नाल-दा महाविहार नाल-दा बिहार
३. दीघनिकाय (मराठी) अनु.प्रा.चि.वै.राजवाडे
४. दीघनिकाय (हिन्दी)- स्वामी द्वारज दास शास्त्री, बौद्ध भारती प्रकाशन, वाराणसी
५. दीघनिकाय (मराठी)- अनु. वसंत धावारे